

REDACȚIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Anatro-Ungaria:

pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.

N-ri de Duminecă pe au 4 cor.

Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

Se va plăti în avans, pentru fiecare
linie, a doua parte 12 mese; a treia
parte 8 h de fiecare publicare.

Asă abonamentele, cât și inserțiile
se costă a se plăti în avans în Arad.

Telefon pentru scris și comenzi
numărul 1234567890.

Adresă: Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20.

Îndrumarea noastră.

Ziria în care s'a încheiat pactul dualist, a fost menorocită atât pentru popoarele de sub sceptrul Habsburgilor în genere, cât și pentru Români în deosebi. Nu poate, ce-i drept, nimeni să știe, ce s'ar fi întâmplat, dacă la 1867 nu s'ar fi încheiat pactul, ne reamintim însă luptele urite ce s'au desfășurat de atunci și până astăzi, ne dăm seamă despre starea vrednică de jale, la care a ajuns monarchia, și suntem pătrunși de convingerea că mai rău decât așa nu ar fi putut să fie lucrurile, ori-și-care alta ar fi fost atunci rezolvarea, și că nici un om, care doborâse desfășurarea pacifică și firească a popoarelor din valea Dunării, nu mai poate să susțină cu toată inima pactul dualist. Mai puțin încă putem să-l susținem noi Români, cărora urgisit ni-a fost chiar dintr'un început și din zi în zi mai urgisit ni-s'a făcut.

Timp de două sute de ani însă monarchia habsburgică a fost razimul vieții naționale românești, și nu ne putem decât să ținem, ca să ne lipsim de acest razăm.

Biserica noastră, atât cea greco-catolică, cât și cea ortodoxă, sub ocrotirea Habsburgilor s'a organizat și s'a întărit. Școlile noastre prin bunăvoința Habsburgilor au fost înființate. Așezămintele noastre culturale toate au pe ele pecetea pajurei cu două capete.

Sunt acum peste două sute de ani, în timpul negocierilor dela Carloveț, Polonia stăruia cu toată îndărătnicia să se facă stăpână și pe Moldova, și pe Muntenia, și s'ar fi și făcut, dacă curtea din Viena, aliata ei, nu ar fi stăruit și ea cu încă mai multă îndărătnicie, ca cele două țări românești să-și păstreze individualitatea.

Patru zeci de ani în urmă, când împăratul Carol VI. era încurcat cu stabilirea sancțiunii pragmatice, Rusia a voit să profite de ocaziune, ca să ocupe ea țările române: Carol VI. s'a aliat cu ea, ca să-i zădărnicească plănuirile.

Alți trei-zeci-de-ani în urmă Ecaterina II., care ajutase pe Maria Terezia în războiul de șapte ani, a ocupat țările române și le-a organizat ca provincii rusești. Maria Terezia a înduplecat-o să se retragă.

Alți cinci-spre-zece ani în urmă, la 1788, împăratul Iosif II. s'a aliat cu Ecaterina II., ca să asigure pozițiunea țărilor române.

La 1830 Rușii s'au făcut stăpâni pe țările române și stăpâni ar fi și rămas, dacă Austria nu i-ar fi înduplecat să se mulțamească cu protectoratul.

În timpul războiului Crimeei Austria a ocupat țările române pentru-ca ele să rămâie ferite de calamitățile războiului.

E între Habsburgi și poporul român o strinsă și învederată legătură de interese, pe care oamenii politici ai Românilor nici în România, nici mai ales în țările de sub coroana Sf. Stefan nu pot s'o treacă cu vederea, și ori-și-care ar fi atitudinea cercurilor din Viena, când vorba e de puterea monarchiei habsburgice, Români toți sunt pe partea celor ce-și dau silința s'o crească.

Dacă nu avem cuvinte de a susține dualismul, care nouă numai rele ni-au adus, încă mai puține cuvinte avem să-l combatem alătura cu cei ce-și închipuesc, că un stat ungar independent ar putea să fie un razăm serios pentru cine-va în lumea aceasta.

Avem să sprijinim pe ori-și-cine, care vrea să crească puterea Monarchiei, și dacă ea tot se va surpa, vom vedea apoi, încotro avem să apucăm. În tot cazul nu un stat național maghiar are să ne dea ceea-ce vom fi pierdut prin surzarea noastră.

IOAN SLAVICI.

Ministeriu de comerțiu în Anglia.

Interesant, că până acum tocmai acele două state n'au avut ministeriu de comerțiu, cari au avut cel mai mare rol în comerțul universal: Anglia și Statele-Unite. În Statele-Unite s'a organizat acum un an ministeriu de comerțiu, fapt, ce s'a dovedit atât de folositor, că și Englezii — socotind după ultimul mesagiu de tron — vor înstitui un ministeriu al comerțului și va fi cel mai mare ministeriu dintre toate.

De pe la audiențe. Regele a primit foarte mulți politicieni maghiari. A mai fost în Burg și Tomasić, șeful fracțiunii croate. Punctul lui de vedere era de mai nainte cunoscut și aceasta în deosebi, ce privește atitudinea Croaților în chestia militară. Tomasić adevădat spusese mai nainte, că dacă se dă drept de limbă de comandă limba maghiară regimentelor ungurești ale armatei comune, atunci ei, Croații, pretind ca regimentele recrutate din Croația să fie comandate croatește. Doar și honvezimea croată are drept limbă de comandă tot pe cea croată. Faptul le-a părut ziarelor maghiare drept un atac prea îndrăzneț și în articoli de fond, sub — și port articoli au răspuns și-au cercat să combată aserțiunile lui Tomasić. Ba unele ziare au mers până acolo, c'au afirmat, că M. Sa ar fi zis însuși, că cererea e ilegală, fapt, ce ulterior a fost desmintit de Tomasić.

Imprejurarea trebuie trecută nițel și prin prisma cugetării noastre. Tomasić a zis, că ei, Croații, pretind armată croată și pretensia și-a motivat-o afară de stipulațiile autonomiei croate cuprinse în lege și prin însuși motivul cardinal al partidelor maghiare: din punct de vedere practic e mai binevenită pentru formarea și creșterea militară a armatei croate.

Et nunc . . . soldatul Român românește instruit nu va fi mai bine educat — privim chestia din punct de vedere pedagogic — ? Dacă legea e făcută pentru viața practică, după cum trebuie să fie făcută, n'avem oare drept să cerem, ca regimentele aproape dea-întregul românești, să fie conduse în limba regimentului ?

Regele în Budapesta. Regele — după cum se anunță semi-oficios — în 19 l. c. va sosi în Budapesta, unde va sta trei săptămâni.

Influențe străine în Balcani.

Balcanul e pământul influințelor străine. Micile țărișoare, principatele mici dimpreună cu marea și întinsa Turcie trăește sub impresia ideilor străine și adevărat deodată sub mai multe influențe, fie exclusiv un neam, o țară aici își plasează capitalul financiar și intelectual. Cât de departe e Constantinopol, au încercat popoarele să măsoare cu armele în mână, ori cu banii în buzunar. Căci în ziua de azi influința economică e cu mult mai de preț, decât cea politică. Numai în țări acestea se poate espica ferma acțiune diplomatică a Germaniei în Turcia.

S'a inaugurat această politică după victorioasele lupte din 1866 și 1870.

Puterile interesate urmaseră până atunci o politică de umilire a Turciei, ridicând tot, ce e creștin. Germanii însă lucrara cu arme contrare. Au făcut o politică oportunistă. . . Fără să lase la o parte considerațiile filantropice, fără să uite a-și adăpa idealurile politice la isvorul dădător de legitimitate și orgoliu al concesiilor pentru Creștini, Germania a urmat în prima linie scopurile sale egoiste. «Omul politic nu e moralist» zicea Bülow la o interpelație, când cu masacrele din Armenia.

Ceialți și-au bătut joc de Turci; Germania le-a admirat tot ce aveau, ca moravuri, credințe, tradiții.

Și lumea musulmană fu câștigată în modul acesta pentru ținta, ce Germania o urmăria. Wilhelm II. făcî vizită metropolei musulmane... faptul fu considerat ca un tribut, ce creștinătatea victorioasă aducea Islamului.

Turcii se interesară de tot, ce e german; le făcură loc în orașe, administrație; le învățară limba și-i considerară de adevărații protectori ai cauzei musulmane.

Și influința crește acum cu atât mai mult, cu cât scade vertiginos de repede influința rusă, ce și-a pierdut prestigiul în urma înfrângerilor dela Liaoyang și Mukden.

Sirolin

Cel mai excelent profesor și medic contra morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de fl recomandă ca remediu cu efect respirație, precum: bronhită cronică, tusă convulsivă,

și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceteze asudarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de mai jos

Franța cu gândul tot la revanș pentru Sedan a cedat locul său până acum puternic consideratului său aliat, Rusia. Ea, care trecuse când-va de liberatoarea popoarelor creștine balcanice, prin faptul unei inerti poate impuse, și-a pierdut terenul. Rusia s'a dovedit incapabilă, când e vorba de un război în mare, așa că nu va mai fi așteptată cu stălpări multă vreme.

Germania însă nu e numai temută, ci și respectată, ca una, ce promovează interesele otomane. Politica visionară poate zice: *vedi iam alios ventos...* dar lumea constată starea faptelor și împrejurările le afirmă.

Pe lângă puternica influență germană o floare nouă își răspândește odoarea plăcută în marele imperiu al Porții... e singurul stat balcanic civilizată și civilizator tot de-odată: **România**. Pe lângă Bulgarii, care-și afirmă drepturile cu băta și glonțul, politica României e subtila diplomație. Resultatele ajunse pot fi considerate de adevărate succese diplomatice. Și ea are destule titluri, cari o silesc la aceasta. E vorba de soartea atâtor frați, cari dela ea își așteaptă fericirea.

CORBI...

Corb la corb nu-și scoate ochii, — zice un proverb.

Așa și domni dela comitat: după-ce fibraul Csukay dela Chișineu a căzut cu rușine la alegerea de deputat, față de directorul ziarului nostru, au făcut ei ce au făcut și duseră la îndeplinire ca ministrul de interne să respingă apelata Românilor și să-l pună pe Csukay ear în slujbă, deși el își dedese demisia și după lege ar fi trebuit să se revină nouă alegere de fibrau. Goldiș și soții, cari au făcut apelata (subscrisa de altfel de toți membrii congregaționalii români aradani) vor duce treaba până la înalta curte administrativă și dacă va trebui chiar în — Dietă.

E vremea să fie odată demascată tovarășia celor, cari cred că se pot menține la putere eludând legile.

CRIZA.

S'au preconizat în fine condițiile, ce atât curtea, cât și opoziția unită le va primi și adevărat: *Dela bataillon în jos comanda va fi în armata comună maghiară*; oficerii capătă aviso nemțesc, comandă însă ungurește; judecătorii militare vor avea și mai departe limba germană, dar acuzatul și apărătorul vor putea vorbi și în limba lor maternă. Regele voește tariful vamal independent, nu dorește, însă, ca eventual să se nască între cele două state război vamal. Ear reformele electorale, reforma dărilor, reformele sociale vor fi primite de regele, în forma ce i-se vor presenta.

În fruntea noului cabinet, ce peste câte-va zile va fi, va sta *Andrássy* ori *Wekerle*.

Reichsratul.

Ministrul președinte *Gautsch* a răspuns și comentat tema pusă pe tapet de propunerea lui *Derschatta*. A declarat, că el și tovarășii lui sunt totdeauna gata a apăra și lupta pentru interesele Austriei, deși el crede, că *uniunea vamală și economică e forma cea mai bună a împreună-viețuirii celor două state*.

Kossuth despre situația.

În loc de frunte scrie *Franței* articol în *M-g*. El și-a pierdut ori-ce speranță, că domnitorul se va obicinui cu noua stare de lucruri. Dar — mai adaugă — el va trebui să facă, aceea-ce ce cere opoziția unită, altcum pace nu va fi în parlament. Accentuează *rezistența pasivă*, puternică atunci și eficace, când tu ești puternic; pe ori-ce teren trebuie bine cimentat viitorul și prezentul trebuie promovată în mod pi-păibil.

E modest de tot bietul *Franței*. Când are puterea în mână vrea să fie renitent, să facă rezistență pasivă cu vorbe, pe când de fapt e foarte activ. Lucră, scrie vorbește mai sus de toate zice, ca să scrie ceva, indiferent ce. Căci vorbele nu conglăsuesc cu faptele.

Un articol armat.

— *Articol apărut în „Wiener Montags Zeitung“.* —

Cerneala, cu care s'au scris punctațiunile tracsățiunii dela 1867, abia s'a uscat pe hârtie, și numai decât au început să se înseneze schimbări importante în armata comună. Disolvarea regimentelor din granița mitară a devenit fapt, și teritoriile întinse cari sute de ani au stat sub administrația militară, a trecut în administrația Ungariei și Croației.

Granița militară era până aci un rezervor nesecat de ostași bravi și viteji, la a căror tute militară supremul beliduce putea conta în fiecare moment.

Grănicerul și-a părăsit moșia și familia și să întrebe și fără să mormăie, el mângăia pe săi că Impăratul îi chiamă și mulți dintrinsii se mai întoarseră.

Cămpiile de lupte în Franța, în Turcia Italia și Germania, unde în anul 1813 au avut parte la lupta de eliberare, sunt adăpate cu sânge grăniceresc și cel ce să rentoarseră în palat lor au fost mostre de virtuți militare pentru generația următoare.

Trenarea militară n'a fost nici când un pedecă pentru instrucția intelectului și a civilizației (Este adevărat, dar se făcea cu scop de a germaniza. Nota traducătorului).

Școala matematică în Caransebeș, și în *Esztadt* (Croația) au jucat un rol principal între celelalte instituțiuni militare — nu numai în oraș și în sate erau școli bine organizate pentru copii și școli medii pentru inteligență, în care propunea în limba poporului și ca studiu deosebit era și limba germană (sic).

Ordine și disciplină era în fiecare familie și fiecare familie își avea casa sa proprie (și ea are fiecare Român cât de sărac casa sa proprie pământul său propriu, pășunea sa proprie și participau la beneficiul pădurilor cu toții, membri de familie se supuneau cu drag părinților lor, pământul ce era introdus în cartea fundată era iertat să se vindă sau schimba nimic fără știrea comandei militare și cu toată disciplina veră, totuși a trăit grănicerul indetulași și în împrejurări casnice și economice regulate. Este! N. Trad). Ungaria constituțională nu pe ocaziunea de a cere disolvarea graniței militare care le era foarte incomodă și incorporarea ei la Ungaria și știu a duce la îndeplinire această politică a sa în timp scurt.

Din cele 18 regimente grăniceresti să crească câteva regimente de infanterie de linie, a căror cercuri de întregire sunt în Ungaria.

Abia s'au desființat granița militară, și pură ordinațiunile de maghiarizare în școli în oficii publice.

Grănicerul rabdă cu indulgență. „Impăratul și-a uitat de noi“ se aud auzurile lor și plângerile lor, când sunt adunați ei, dar tin și azi din tradițiune la Impărat și domnitoare.

Regimentele nou înființate și-au conservat bravura și credința și virtutea militară și în împrejurările noi, ca — așa numite regimente ungurești — așa regimentele *Littane*, *Olova*, *Varasdiane*, *Brodene* și *Petrovaradine* etc. nu s'au schimbat modul de gândire referitor la din-

CURIER LITERAR.

Un bun traducător. — „Minerva“ din București.

(*) Ce rol joacă în literatură traduceri, nu mai e nevoie s'o spunem. Îndeosebi la popoarele tinere, cu literatură mai săracă, traduceri bune sunt părgie culturală.

Starea noastră culturală e avisată și ea la traduceri. Nu cunoaștem atâtea limbi în cât să putem citi direct pe autorii mai mari. Traducătorilor buni istoria noastră literară trebuie să le consacre deci loc de onoare.

Între acești traducători numărăm pe simpaticul nostru coleg dela „Universul“ din București, *B. Marian*. Îl cunoaștem încă de pe când da traduceri admirabile în „Vatra“. Acum, de curînd, am primit în traducerea d-sale *Paradoxele sociale* de *Max Nordau*.

Dl *Marian* traduce așa de bine: într-o românească curată, cu grije și pricepere a operii ce traduce, în cât n'avem de cât cuvinte de laudă la adresa d-sale. Merit a câștigat însă nu numai prin felul cum traduce, ci îndeosebi pentru ceea ce traduce.

La noi, Românii, nu prea sunt cunoscute operele lui *Max Nordau*. De aceea poate și părerile noastre asupra activității lui literare sunt diferite. Unii îl laudă, alții îl detestază. Îl detestază îndeosebi pentru *cosmopolitismul* său. *Paradoxele* vor avea darul să împace și pe naționaliștii cari detestază *cosmopolitismul* lui *Max Nordau*. În capitolul VI al acestui volum de 156 pagini *Max Nordau* tratează adică despre *naționalitate*.

Pe 26 pagini *cosmopolitul* *Max Nordau*

scrie despre naționalitate cu o vervă și sentiment care ar face cinste orî și căruț — naționalist, ear dl *Marian* pare că a pus multă grije și căldură îndeosebi în traducerea acestui capitol, pe care-l vom și reproduce.

Ori care ar fi de altfel părerea unora și altora asupra scrierilor lui *Max Nordau*, un lucru recunosc toți: este interesant tot ce scrie! Ear cine vrea să cunoască spiritul acestui îndrăzneț autor, desigur va grăbi să-și procure traducerea de mai sus a d-lui *B. Marian*.

Chiar acum citim de altfel în zărele din București știrea că dl *Marian* a tradus „una din cele mai frumoase bucăți în prosă a *Carmen Sylvei*: *O rugăciune*“. Iubitorii de traduceri bune și mai ales adoratorii marelui poete așteaptă, desigur, cu dor să citească și această traducere a d-lui *Marian*.

— Mai săptămăniile trecute am primit din București o grămadă de cărți, apărute toate în editura și tipografia „Minerva“. Ni-s'au trimis anume: *Teatru*, vol. IV, de *V. Alexandri*, *Poesii* de *D. Bolintineanu*, *Poesii* de *Maria Cunțau*, *Chipuri și graiuri din Bucovina* de *Em. Grigoroviță*, *Frumos*, de *Constanța Hodoș*, *Drumuri și orașe*, *Pe drumuri depărtate și Sate și mănăstiri* de *N. Iorga*, *Dureri înăbușite*, *Crâșma lui Moș Precu* și *Șoimii* de *M. Sadoveanu*, *Moșneagii dela Munte* de *Iules Brun* și *N. Papahagi*, *Din viața marinărilor* de *Gh. A. Teodoru*.

În cadrul acestui foileton nu-mi poate trece prin minte să fac o dare de seama asupra cuprinsului acestor cărți. Despre teatrul lui *Alexandri* și poeziile lui *Bolintineanu* nici că ar fi nevoie. Celelalte volume însă merita așa zicând fiecare câte un studiu separat.

Iorga și *Sadoveanu*, apar ca doi mari luând nu numai felul distinct cum scriu, dar și în ce privește puterea lor de creație. *D. Bolintineanu* reconstitue trecutul din darîmăturile și scripțiile mănăstirilor, ne poartă prin cele frumoase părți ale României și nu se mănește să descrie numai, ci judecă, adesea aspru, dar totdeauna drept și îndeosebi — instrucește. *Sadoveanu* descrie vitejia strămoșească (în mil) și moravurile poporului (în celelalte lumen). N'ar trebui să fie la noi un simț carturar român care să nu aibă în casa lui aceste scrieri; ca premii la examene de așezare ar trebui să fie împărțite, ca și o educație profundă nu se poate da tinerimei.

Maria Cunțau și *Constanța Hodoș* sunt apreciate îndeosebi la noi, ca și d'acii și-au doborât talentul și tuturora ni-e spre mândrie azi ocupă loc de frunte între literații între Românii.

Grigoroviță și *Papahagi* descriu viața cului lor natal, ear *Teodoru* peripețiile vieții marine.

Iubitorii de literatură trebuie să fie recunoscători institutului de arte grafice „Minerva“ parte pentru înlesnirea ce face autorilor ale lor opere le editează, parte pentru arta cu care tipărește toate cărțile. Să explicăm cură înlesnirea: într'adevar, mare înlesnire trebuie să face, când ne putem procura volume de 2—300 pagini pentru câte 1—2 lei.

E vorba numai ca librării nostri să procure toți *tot ce apare* în editura „Minerva“ ear carturarii nostri să le cumpere nu numai ei, dar să le împrăstie în popor.

Românii bănăţeni în regimentul 43 luptară cu bravură uimitoare în „Boche di Cattaro“ în Dalmaţia contra Montenegrinilor şi contra Bocheilor (locuitorii Bochei di Cattaro, fachini italieni, haiducii montenegrii amestecaţi cu sălbaticii Albanezi. Nota Traducătorului) cu atâta rezonanţă încât comandantul lor Feld-Marechal-Lieutenant, (Locotenent-Mareşal-Campestru) Iovano-vici (de origine Român, dar slavizat) separat le-a eternizat „vitejia“ ostaşilor români din Bănat, care azi se află în sala magistratului din Caransebeş în cadre aurite spre vecinica pomenire a scumpei amintiri a bravurei reportate în Boche di Cattaro de vitejii Români.

Cu mândrie priveşte regimentul de infanterie 50 la stindardul decorat cu Medalia de aur pe care regimentul 50 a primit-o în anul 1849 ca regiment grăniţer transilvănean, ca semn de recunoştinţă împărătească cu inscripţia prea graţioasă: „*Pentru serviciul cretinios*“ pentru toate timpurile.

S-ar mai putea aminti nenumărate fapte glorioase a grăniţerilor militari, a poporului român şi slav în Bosnia şi Hertegovina, până când poporul unguresc la toate acestea n'a contribuit nici măcar cu un strop de sânge, ci în 1849 de-lărasă dinastia de detronată.

Şi cu toată această glorie dovedită de istorie a popoarelor grăniţene, unde au ajuns nepoşii acestor eroi nebiruibili?

„O deşertăciunea deşertăciunilor, toate sunt deşertăciune“, toate se schimbă pe lume.

Astăzi nepoşii acelor eroi trag în jugul deşertor al constituţionalismului unguresc, din graţie împărătească: adevărată „patria“.

Acelaş.

MULTĂMITĂ.

Nenumeroase semne de condolenţe la pierderea grea îndurată prin trecerea la cele eterne a mult iubitului şi neuitatului meu soţ *George Lazar* avocat, multămită tuturor acelor dame şi domni cari au deplasat cununi pe cosciug şi cari dând reportajului ultimul onor l'au însoţit până la locul de odihnă.

Arad, la 17 Martie 1905.

Văd. *Hermina Lazaru*
ntsc. Papp.

Războiul ruso-japonez.

Altă înfrângere a Ruşilor.

Petersburg, 18 Martie. După-ce au ocupat *Tielingul*, cetate întărită puternic, Japonezii au urmărit trupele ruseşti, cari fugeau spre nord de *Tieling*. Ajungându-le s'a încins, o luptă crâncenă, în care Ruşii au pierdut 50.000 soldaţi şi aproape toate munşiile.

— *La Karbin* au fost transportaţi 50.000 răniţi.

Numărul celor căzuţi în captivitate este 65.000, la *Mucden* au rămas răniţi şi prinşi 20.000. Intreaga pierdere a celor din ultimele 5 zile se urcă la 125-130.000 soldaţi.

Petersburg. Ştirea despre ocuparea lui *Tieling* a produs mare panică în *Ţarskoe-Selo*. Cel bine informat ştiu, că nici cei mai înfocaţi aderenţi ai continuării războiului nu mai se încred în victoria armatelor ruse, fiind-că o nouă armată de 400.000 se va putea foarte greu întruchipa. Punem însă cazul, că s'ar organiza noua armată, dar numai peste şase luni va putea sosi pe câmpul de luptă. Armata rusă din Asia va fi asa de nimicită până atunci, că nouă armată nu va găsi în Asia nici o bază şi deci la abator ar fi duşi soldaţii noi. Ş'apoi luarea unui nou împrumut s'a zădărnicit în Franţa.

Berlin. «*Lokal-Anzeiger*» a primit din *Petersburg* ştirea următoare: *Affairul Grippenbergh-Kuropatkin* judele *Dragomirov* l'a

decis nefavorabil pentru *Kuropatkin*. *Grippenbergh* va însoţi de bunăseama pe *Dragomirov* în *Mandjuria* şi din nou va lua comanda armatei sale. Se zice, că *Grippenbergh* ar fi zis cătră ţar:

— Majestate, sunt gata a mă întoarce în *Mandjuria* şi a lupta ca soldat de rând sub ordinele unui strajămeşter, dar M. Sa nu poate dori, că să *servesc sub un comandant de tot inactiv*.

Răvaş dela Sibiu.

Zori de primăvară. — „*Năpasta*“ în nemţeşte. —

Producţia meseriaşilor. — *Petrecerea tinerimii*.

— *Program pentru viitor*.

(Urmare şi fine.)

Mărturisesc că mersesem la petrecania asta cu condeiul muiat în stirişoale. Şi iată de ce. În consfăţuirea prealabilă a tinerimii se primise, după toate formele parlamentare, ideea de a se aranja o petrecere „în stil mare“, la care să se invite şi neamurile cu buze străine din Sibiu, împreună cu toată *oficerimea*. Cum adevărat? Tradare, laşitate, atestat de paupertate vreţi voi? *Tinerimea română* din vestitul oraş al Sibiului să n'aibă duhul trebuincios pentru a pune la cale de sine şi pentru sine, o simplă petrecanie cu joc, care în sfârşit nu-i tocmă mare diplomătenie? Ş'apoi *sabia şi pintelul*! Încălcaiele oficerilor nu sunt bătute cu sula atâtea cuie, câte ţepuşe şi îngrijiri viră în inima sârmanului tinăr român aceste două concepte, cu fum şi cu deşertăciune lustruite. Dar scrupuli mei au dispărut. Din vălmăşagul ispitelor ideea naţională a eşit biruitoare, Neamul n'a fost tradat şi n'a fost doborât pe câmpul de bătaie al inimilor. Străinii au avut bunul tact să nu vină în număr cutropitor şi cu gânduri cuceritoare de *Sabinu* (durerere? aş zice de aş fi damă) asupra noastră. (Saşii, precum spuseiu mai sus, s'au pus în grevă, voind adevărat să ne dovedească că nu li-e ciudă pe noi...)

Certific deci, că *tinerimea română* din Sibiu de astă-dată a aranjat o petrecanie cu profit moral şi material.

(Nu las fireşte, nici o iotă din convingerea mea, că şi fără străini, isbânda tot aceeaşi era).

Ar trebui să fiu vr'un *Smigelschy* sau vr'un poet din generaţia cea nouă ca să pot zugrăvi aci măcar niste linii cât de bizantine despre ceea-ce mi-s'au învrednicit ochii să vadă în sala de 2 Mart. în sala dela „*Unicum*“.

Tabloul meu însă — deşi va fi împistritat ca multe puncte şi semne de ale gândirii — nu va fi nici măcar ca cele dela *Nicula*. Voi rosti câte-va vorbe cu inima rece şi împetrită, în care nici divina *Venus* nici divina *Terpsichora* n'a picurat încă din nectarul care trimite de acasă şi minte şi inimă.

Sala dela „*Unicum*“ inoată în feerie de lumină. Jur de jur podoaă de verdeaţă, rânduită cu gust în foişoare discrete. Pe bină e postată muzica militară. Aranjierii sciviziţi aleargă cu febrilitate încoaci şi încolo. Oaspeţii curg în şirag neconţenit. Din intelectualii noştri toţi, cu mândrenii de dame, gătite în toalete uşurele, elegante, şi pieptenate „à la belle femme“, din militarii în frunte cu generalul *Steeb*, colonelii *Şandru* şi *bar*. *Unterrichter*, şi după ei vr'o 15 oficeri dela husari, linie şi honvezime, toţi fercheşi şi trafaşi. Din notabilităţile străine (*Drotleff*, *Kedves Ferenczy*, *Vértsy*, etc.) cu vr'o câte-va blonde şi oacheşe. Sala se impopulează repede cel prezenţi am zărit şi două distinşi oaspeţi străini: pe *Tudor cav. de Flondor* şi *Dr. G. de Pantazi* şi pe deputatul *Dr. N. Comşa*.

Dame sunt relativ puţine; tineri cu belşug. Uniforma nu alterează caracterul naţional al petrecerii. *Tinerimea* se însirue în părechii vesele, suguesşte, aşteptând cu neastimpăr începerea dansului. Tabloul e încântător. Familiile elegante din loge îşi pase ochii cu drag şi ahotnicie asupra vârtejului de jos.

Muzica intonează hora.

Un fior străbate întregul regiment, vreau să zic ansamblu de dansatori. Se încinge o horă în nălţătoare de inimă româneşti şi străine. Luciu parchet — care înainte cu 5-6 zile primise cu aceeaşi dragoste sârutul jocului românesc al ti-

nerilor meseriaşi — acum par-că se înfloară sub desmerdările picioruşelor mititele şi graţioase. Damele noastre dansează uşurel, elegant, cu şic, dovedind rutină şi praxă.

Muzica trece pe neobservate în acordurile unui vals, care viră foc în călcăiele oficerilor. Se aprinde un vălmăşag vertiginos, care mai ales din loge privit, îşi ia ochii. Părechile saltă ca nimfele, topite de fiorii plăcerii.

Un tinăr aprins şi par-că scos din fire se desprinde din şirag, sare la mine şi-mi răcneşte în prozaicele mele urechi: „Mă, tu n'ai ideie ce va să zică plăcerea unui vals, sburând în braţe cu un înger cătră sfere infinite... Mă, femeia-i serafim din cer... o stea a eterului curat, căzută aici între voi ca să vă lumineze... o glorie, mă... o binecuvântare asupra pământului osândit... o armonie... o ogliindă... Încremenisem, dar prietenul meu (care, se vede, cetise până se trăznise, pe *Shelley*) mă scutură şi mai tare: „Uite, asta-l lu-ceafăr... asta-l zină... asta-l viorea... asta-l fluturaş... asta-l garofiţă... asta-l sulfină... asta-l ci-coare... *Balicul* meu soţ alunecase pe povârnişele primejdioase ale botaniceii... discuţia noastră atrase atenţia dansatorilor, voiam să strig după ajutor, dar cu o mişcare de şerpoaică m'am smâncit din ghiarele lui, şi am alergat să dau ajutor de răcoreală „*fluturaşului*“ (cum îl numise prietenul) care într'un chiosc de brad îşi dihneşte aripioarele ostenite în sbornai valsului...“

Muzica încetase... Într'un colţ discret al salei o pereche mândră ca din poveste saltă încă uşor, pe tactul inimel... *Dama*, mlădioasă ca trestia, închise ochii... tinărul o cuprinsese cu patimă la piept... Sburau extasiaţi în sferele infinite... *Avusesese* drept prietenul meu: erau fericiţi...

Jocurile de coloană au fost executate neted şi exact. „*Romana*“, şi „*Ardeleana*“ au răpit şi pe străini. Câţi-va oficeri s'au aruncat în joc, şi rupeau „*Ardeleana*“ de par-că n'ar mai fi existat „*esárdás*“ pe lume.

Ce să mai întind vorba.

A fost o petrecanie frumoasă şi românească damele au dansat berechet, încât nici să sufle nu le-a rămas vreme.

Arangiatorii petreceau în frunte cu *Dr. Crăciunescu*, pot fi mulţumiţi de izbândă.

Lista participanţilor am pierdut-o. Cine a găsit-o, să o publice.

*

Program şi prognostic pentru viitor:

I. Sâmbătă, în 1 Martie din prilejul lăsării dulcelui, vom înjgheba earăşi o leacă de convenire socială la *Pankiewicz* sau la *Unicum*. Ne vom prezenta cu sârae cu bogat. Vom bea trei beri, vom mânca un „*Schweinrnes*“ de porc, vom scoate merindea de viţuri ce am pus-o încă de acasă în straiţă, vom ride, şi vom juca până ne va permite *Enache* şi ghetele...

II. Peste vr'o 2 săptămâni, reuniunea de muzică de aici va da concert. Vom vorbi despre el atunci.

III. *Di Zach. Bârsan*, zice-se, are de gând să vină iarăşi la Sibiu, ca să ne mai încante odată cu arta sa. Să vină numai, îl primim cu braţele deschise. Să ţină minte însă că parale, înţeleg bursă, nu capătă. Oamenilor cu talent noi nu dăm burse. De ce au adevărat talent? Ca să trăiască cu el, şi fără parale. Nu-l așa? Oamenilor cu talente (şi oare câţi am avut şi câţi avem de aceştia?) noi mai virtos le dăm vînt dintre noi. Intrebe numai pe alţii. Urmează de aci oare că noi n'am fi cu talente?...

IV. În postul mare ce ne stă înainte, *tinerimea română* înţelegătoare, are de gând să pună la cale întruniri sociale şi literare săptămânale, la masa albă. În aceste întruniri se va ceti, se va discuta, se va face niţică literatură, se vor ci-sela şi desgheţa minţile şi se vor nobilita moravurile...

Ideia e frumoasă...

V. Reuniunea română de muzică se pregăteşte la lucru mare. A pus în lucrare opera „*Moş Ciocârlan*“ de *T. cav. de Flondor*. Reprezentarea va fi prin Iunie. Va fi acesta un eveniment poate fără păreche în anele Reuniunii. Opera e minunată de frumoasă. Melodiile ei româneşti, dulci şi delicioase, se viră în inimă.

VI. Colo cătră toamnă va îmbrăca earăşi întreg Sibiul haine de sârbătoare. Vom avea prăzniri mari şi lungi pe aici. Asociaţiunea şi societatea îşi vor ţineă adunările, şi cu o cale vom inaugura şi Casa Naţională.

VII. Va veni apoi la rind sfințirea catedralei ortodoxe etc. etc.

Program vast și aproape cu utopii hotarnic, ca și care nici feciorul sfântului Kossuth n'ar fi în stare să nascociască. Dar îl vom executa întreg cu ajutorul lui Dumnezeu și al oamenilor.

Ce va mai fi apoi? Poate ne vom socoti să producem ceva și pe celelalte tărâmurile culturale românești, nepomenite aci. Poate vom rezolva noi și criza ministerială a Ungariei. Poate după făptuirea atâtor minuni ne vom înălța la cer. Sau poate ne vom însura cu toții. *Patriotul.*

Evenimentele actuale din Rusia.

(Urmare).

Eū aflu această activitate de neregulată, fiindcă oamenii, cari azi luptă în Rusia contra guvernului — membrii liberali ai zemstovurilor, medicii, advocații, scriitorii, studenții, revoluționarii și câți-va muncitori detașați de popor și influențați de propagandă — deși se întitulează și se cred reprezentanți ai poporului, n'au nici un drept la acest titlu.

Acești oameni reclamă dela guvern în numele poporului libertatea, libertatea presei, libertatea conștiinței, separarea bisericilor de stat, lucru de opt ceasuri, reprezentanța națională etc. Și întrebați pe popor, pe sutele de milioane de țărani, ce cugetă despre aceste reclamațiuni și adevăratul popor, țărani cu foarte mare greutate vor răspunde fiindcă toate aceste reclamațiuni chiar reducerea muncii la opt ceasuri, n'au nici un interes pentru marea masă a țărănilor.

Țăranii n'au ce face din toate acestea: ce așteaptă și doresc de multă vreme ceea ce cugetă și despre ce vorbesc fără ncețare — și despre ce nu e nici un cuvânt în toate adresele liberale și discursurile lor și ce e amintit numai în treacăt în programele socialiste și revoluționare — aceea ce poporul așteaptă și dorește e liberarea pământului de dreptul de proprietate, socializarea pământului. Când țăranul va avea pământ, copiii lui nu vor merge în fabrici și cei ce vor merge vor stabili ei înșiși numărul ceasurilor de lucru și salariul.

Se zice, dați libertate și poporul își va espune cererile lui. E fals.

În Anglita, în Franța, în America libertatea presei e absolută, însă în parlamente nu se vorbește despre socializarea pământului, cu greu se vorbește în jurnale și chestiunea dreptului poporului asupra pământului rămâne amânată, în al doilea plan.

În ceea ce privește reprezentanța națională, ce liberalii și revoluționarii o cer cu atâta energie, dacă are vr'o părere, ea e cu totul alta, nu e aceea, ce o exprimă aceia, care se zic reprezentanți. Marea masă a poporului crede încă în autocrație. Ea crede în ea și din inerție și fiindcă crede, că ea singură poate realiza unica sa dorință, socializarea pământului. Singur Țăranul autocrat, care a nimicit iobăgia, poate lua pământul dela domni și să-l dea țărănilor. Iată, ce cugetă țăranii: domni nu vor da de bună voe pământul. Că se nșală, or nu poporul în credința sa, asta e programul său bine stabilit.

De aceea liberalii și revoluționarii, cari redigiază caietele de dureri ale poporului

nu au nici un drept; ele nu reprezintă poporul; ele se reprezintă pe sine însuși.

Astfel după mine această activitate e neeficace, nu-i cuminte și regulată. Mai mult, ea e stricacioasă, fiindcă detrage pe oameni dela unica activitate — perfecționarea morală a individului — prin care și exclusiv, prin care pot să se ajungă scopurile, cari și le propun oamenii, cari luptă contra guvernului.

* * *

«Unul se împedecă pe altul» se va zice. Însă asta nū-i drept. Nu se poate să se perfecționeze moralicește și în acelaș timp să bagi pe oameni în intrigă, în rafinerii în lupte, mânia, și ce merge până la omor. Activitatea politică, nu numai că nu promovează scăparea de violențele guvernamentate, ci din contră ea face pe oameni din ee în ce mai neapți spre unica activitate, ce-i poate elibera.

Cât timp oamenii vor fi incapabili de a rezista la seducerile fricei, înzăpăcirii, lăcomiei, ambițiunii, vanității, cari aservesc pe unii și depravează pe alții, ei se vor grupa totdeauna în o societate compusă din violatori și impostori și din victimele lor. Pentru-ca aceasta să nu se întâmple, fiecare individ trebuie să facă o sforțare morală. Oamenii o simt asta în fondul inimei lor, însă vreau să ajungă în vr'un fel oare care fără sforțări aceea, ce numai prin sforțare se poate ajunge.

A-ți explica prin propriile-ți puteri raportul față de lume și a te ține de asta, a stabili raportul tău față de oameni basându-te, pe legea vecinică: «nu face altuia, ce nu-ți place, de-ți face altul», a-ți înabuși patimile, cari ne dau în puterea altor oameni a nu fi nici stăpânul, nici sclavul nimărui, a nu te prefăce, a nu minți nici de frică, nici din lăcomie, a nu înșela exigențele supremii legi a conștiinței, toate acestea cer putere.

A-ți închipui din contră, că instituirea oare-cărei forme de guvernământ va aduce pe oare-care cale mistică pe toți oamenii, socotindu-te și pe tine între ei, la echitate și virtute și pentru a ajunge la asta, să răpești, ceea ce zic oamenii unui partid, a te emoționa, a discuta, minți, a te prefăce, insulta și a te bate, toate acestea se fac de sine, fără să fie lipsă de vre-o forță. Oamenii vreau să fie așa despre ceea ce sunt ei convinși, că-i așa.

Și deci iată o teorie, după care se încearcă a se dovedi, că oamenii pot să obțină fără sforțare aceleași rezultate, ca prin sforțare. Această teorie samănă cu aceea, după care rugăciunea pentru propria perfecționare, credința în răscumpărarea păcatelor prin sângele lui Christos sau grația divină transmisă prin sacrameinte poate să înlocuiască forța personală. Pe aceeaș aberațiune psihologică e basată și teoria extraordinară despre ameliorarea vieții sociale, prin schimbarea formelor exterioare, care a produs și va produce atâtea rele oribile și care mai mult, decât ori-ce împedecă adevăratul progres al umanității.

Oamenii recunosc, că e ceva rău în viața lor, că e ceva, ce trebuie îmbunătățit.

Însă omul nu poate îmbunătăți, decât ce-l e în mâna sa, pe sine însuși. Însă mai înainte d'a te ameliora, trebuie să cunoști, că ești rău, ceea ce nimenea n'are vrea. Și iată se atrage întreagă atențiune nu asupra faptului, ce-l poți, nu asupra noastră înșine, ci asupra condițiilor exterioare cari nu sunt în puterea noastră și a căror schimbare nu mai poate ameliora situația oamenilor, întocmai după-cum transvasarea vinului nu-i schimbă calitățile. Și iată începe o activitate sterilă stricacioasă, îngâmfată (noi coregem pe alții), rea și prăvătă.

Să reconstituim formele sociale și societatea va prospera, ar fi bine, dar' că unele umanități s'ar ajunge așa ușor! Nefericire, ori din fericire (fiindcă, dacă ar putea aranja viața altora, aceia ar fi mai nefericiți dintre oameni), nu e așa. Viața omenească se modifică nu prin schimbarea formelor exterioare, ci numai prin lucrarea fiecărui individ asupra sa însuși.

Și fiecare sforțare de a influența formele exterioare, ori pe altul, nu schimbă situația oamenilor, ci alterează, diminuează viața aceluia, ori a celor. cari — ca toți politicienii, regii, ministrii, membrii parlamentului revoluționarii de tot felul, liberalii — lasă atrași de această greșală stricacioasă.

(Le Courrier E.)

(Va urma).

Leo Tolstoy

NOUȚĂȚI.

ARAD, 18 Martie

— I. P. S. Metropolitul Mețianu va petrece cât-va timp în băile Lukács din Budapesta pentru restabilirea sănătății

— Hotărîre ministerială în chestia Csukay Gyula. E cunoscut publicului nostru, Csukay Gyula, după-ce la alegeri a căzut de oră față de directorul ziarului nostru, și-a răbuzit abdicerea, ce și-o dedese ca candidat de deputat și fisolgăbirău. Comitetele suprem n'a convocat în diat congregația, ca să-l primească abdicerea numai ulterior. Atunci în o vorbire bine doborâtă a arătat dl Vasile Goldiș, că s'a făcut ilegalitate și că abdicerea lui Csukay și primirea trebuie considerată drept *fait accompli*.

Propunerea dlui Goldiș a fost firește marșurisată de șovinisti; de aceea Români, cari erau să se respecte legea, și nu să se eluda, au apelat la ministrul internelor. Ministrul a răspuns favorabil pentru Csukay. — Dar vom apela Români și la judecătoria administrativă.

— Nefericirea din piața Tököly. Era înainte de amiază căruța măcelăriei vâd. Vild nos a călcat pe ucenicul de doi-spre-zece ani Kapronicz István. Întreagă căruța încercă să treacă peste ucenic, care a fost greu rănit. A dus în spital.

— Noul guvern italian. După cum scrie din Roma, Fortis a răușit să înjghebe noul cabinet și adevărat: Fortis — ministru-pretendinte și de interne; Tittoni — min. de externe; Lușzati — visteria; Maiorana — finanțele; Rocchetti — justiție; Mirabella — marină; Pelloni — război; Rava — lucrări publice; Abbagnano — industrie și agricultură; Bianchi — culte; Morelli-Gualtierotti — poșta.

— În interesul învățătorilor români. Când în multe locuri că se întâmplă certe întâmplări învățătorimea noastră dela sate, rog Onorata Direcție se binevoiască a da loc în prețutul ziar „Tribuna” următorului apel:

Apelez la cei chemați eventual competenți să se binevoiască a lămuri următoarele întrebări:

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stofe pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

1. — *Magazinul nostru de fabricați engleze din patrie și de Brunn.*

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

SPECIALITĂȚI de STOFE ENGLEZE COLORATE PENTRU VESTIMENTE

Intre învățător, director și învățătorii ceilalți dela sate adeseori se întâmplă neînțelegeri, de care-ce inv. — directorul susține cu tărie că dînsul poate dispune după plac asupra despărțământului unui alt învățător tot din aceeași comună, ceea-ce eu nu aș crede.

De oare-ce nici unul nici altul nu-și știu datorințele, unul față de altul, rog deci ca cei chemați în afacerile școlare să binevoiască prin un răspuns potrivit la acest apel să ne lămurească, asupra următoarelor întrebări:

1. Ce este învățătorul, director? și 2. Ce datorință are dînsul? 3. Cine-l numește de atare? 4. Poate dînsul să dispună asupra celorlalți învățători dela despărțăminte și dacă da, ce poate? Pentru ce este dînsul răspunzător? 6. Are dînsul dreptul a dispune în afacerile interne ale despărțământului altui învățător fără invoirea respectivului inv. ori de fel. 7. O școală câți directori are? sau că are și pe popa și pe învățător, adică pe ceea-ce eu încă nu am văzut. Un învățător.

— **Logodnă.** Anunțăm cu plăcere logodna lui Ioan *Borlodian* proprietar în Arad cu d-șoara *Schneider* instructoră la fetițele contelui *Uchy* în Budapesta. Felicitările noastre!

— **Critica împăratului Vilhelm.** Când împăratul Vilhelm a privit noul edificiu al Schauspielhaus-ului, după-ce s'a uitat bine la cele mai mici amănunte, s'a rostit în următorul mod:

— Reconstrucția a răușit așa de bine, că în an vor avea berlinezii ce să discute.

— **Aventura fratelui regelui Saxon.** O aventură neplăcută a avut zilele trecute prințul saxon *George* în călătoria sa din Italia.

Zilele trecute în societatea adjutantului său, planul baron *Berlepsch* cu trăsura a mers din *Napole* în *Cumae*, ca să se sue pe *Acropole*. Prințul adjutantul și doi detectivi forma societatea. Au voit să se sue pe *Acropole* pe un drum, ce ducea prin o moșie privată. La o răspântie le a înaintat un țaran, care începu să injure, cum să îndrăznesc să-i calce sămănăturile. Adjutantul și detectivii începură să-i esplice țaranului, cu ce au de a face. Țaranul n'a crezut.

— Mie-mi puteți ori-ce minți, zise țaranul cu o lopată voi să atace pe prinț. S'au mai sperat și alți țarani.

Prințul și suita lui s'au dus imediat la trăsură, ca să scape de ori-ce încurcatură. Țaranii au fost arestați, ear prefectul orașului a exprimat regretele față de neplăcutul incident.

— **A voit, ca regele să-i fie naș.** . . Multe erau omul. În deosebi nași și-i alege ori cine cu lumina. De aceea nu trebuie să se mire nimeni, că *Mihail Durschlag* s'a gândit să roage pe rege să-i fie naș la cei trei copii, ce i-s'a născut de mult. Dar bietul . . . — vezi, omul să mai înșală — n'a primit nici un răspuns.

— **Incetarea unei gazete vestite.** Gazeta *Saint James Gasette* a încetat, s'a contat cu foaia *Standard*. Când-va a fost foaia *Beaconsfield* și avea faimă mare. În timpul din urmă i-a apus aproape de tot steaua, așa că abia să mai putea susține.

— **Foamete în Spania.** În urma secetei contine domnește mare foamete în provincia *Andalusia* din Spania. În multe locuri recolta e nimică. Lucrările agricole sunt sistate din cauză, că rămăntul a devenit tare ca peatra. Zece de muncitori sunt fără pâine și în plină miere. În multe locuri s'au întâmpiat turburări serioase din partea locuitorilor flămânzi. Guvernul încuviințat mai multe milioane pentru lucrări publice.

— **Invitare.** P. T. membrii „Reuniunii federale române din Lugoj“ să invite la a VII-a mare generală ordinară care se va țineă *Dumecă*, în 26 Martie 1905 st. n. la 11 ore a. m. în sala comitetului parohial gr. or. român din Lugoj (curtea bisericeii). Obiectele de petracare: Censurarea și aprobarea socoților din anul 1904 și darea absolutului. 2. Hotărîrea asupra propunerilor făcute de comitet. 3. Hotărîrea asupra propunerilor făcute de membrii reuniunii. Aceste propuneri însă sunt de a se da în scris ori verbal la presidiu cu 8 zile mai înainte, ca să se poată fi petracate în comitetul Reuniunii. 4. Darea a doi membrii, pentru verificarea procedurii verbal al adunării generale. *Lugoj*, în 8 Martie 1905. *Dr. George Popoviciu*, președinte. *Ioan B.*, notar

— **O carte bună.** A apărut în tipografia „Poporul Român“ interesanta și instructiva carte: „Cum au luptat?“ Această carte scrisă pe înțelesul țaranilor este o oglindă fidelă a luptei no-

stre electorale din toate cercurile. Cuprinsul: 1. Cătră cetitori! 2. Conferența națională din 1881. 3. Conferența electorală din 1905. 4. Candidații partidului la alegerea din anul 1905. 5. Deputații aleși: (Articolii separați despre lupta din cercurile deputaților aleși, cu fotografia lor.) *Dr. Nicolae Comșa*, *Vasile Damian*, *Dr. Teodor Mihalyi*, *Dr. Aurel Novac*, *Dr. Stefan C. Pop*, *Ioan Russu Șirianu*, *Dr. Ioan Suci*, *Dr. Aurel Vlad*. 6. Alegerea dela *Sebeșul-săsesc*. 7. Alegerea dela *Cehul-Silvaniei*. 8. Spicuri din legea electorală. 9. Listele electorale. 10. Alegerea. 11. Opreliști și pedepse. 12. Corupția. 13. Statistică foarte interesantă despre rezultatul alegerilor făcute în cercurile românești. Prețul 40 fileri, plus poșta 10 fileri.

— **Defraudare de milioane.** Se telegrafează din Frankfurt, că la marea societate anonimă de export *Loedinghof* s'au descoperit defraudări, ce să fac de ani de zile. S'a defraudat până acum mai mult de un milion de mărci. Directorul a fost arestat.

— **Vifore mari pe lângă țărmurii englezi.** Din London se anunță, că pe lângă țărmurii englezi sunt mari vifore, cari au rupt mai multe legături telegrafice. Multe corăbii nici nu s'au putut mișca din port. Regina engleză, care călătoria la Lisabona, a fost silită să adaste vreme bună în *Portsmouth*.

— **Procesul Monmartini.** După o întrerupere de câteva zile Joi s'a început iar petracarea procesului *Bonmartini*. A fost ascultat mai întâi profesorul universitar *Stappato*, prietenul contelui omorît. El a spus, că contele *Bonmartini* totdeauna plângând vorbea de relațiile sale familiare; vecinic cu acel gând să ocupă să ia copii dela mama lor. În casa lui *Murri* a domnit adevărată *anarchie moraliă*. Faptul era obște cunoscut în *Bologna*. Contele a fost un tată gingaș și marinimos, dar om prea blând și slab. Familia *Murri* îl tiranisa și-l calomnia vecinic. Escala în deosebi contesa *Linda*. Martorul următor, portarul casei a spus, că în ziua fatală abia a sosit acasă contele și *Roza Bonnetti* a și venit să se convingă de sosirea contelui. Contele d'atunci n'a mai părăsit casa. După două zile miros greu de cadavru se răspândia din apartamentele contelui, la ceea-ce a intervenit poliția.

— **Micado și moștenitorul la tronul german.** *Micado* va fi reprezentat la nunta moștenitorului german prin prințul *Ariogava Taikihito*.

— **Secretarul de stat Hay în Europa.** „*Times*“ a primit o depeșă din *Washington*, în care se spune, că *Hay*, secretarul de externe american e bolnav. *Surmenagiul* intelectual i-a stricat secretarului de stat, care va veni să-și uite de afaceri câtva timp în *Riviera*.

— **Tainele chioscului Hildiz.** Se scrie din Constantinopol, că fuga camerierului *Arif*, adjutantului *Achmed* și generalului *Riza* nu stă în legătură cu nici un eveniment politic, dar pune în evidentă coloarea marea putere a poliției secrete din Constantinopol, față de care nici cei mai intimi credincioși ai sultanului nu-s în singuranță.

Camierierul *Arif* e cumnatul generalilor *Achmed* și *Riza*, cari sunt frați. Tustrei sunt de origine cercheză și deja din tinerețe fac serviciu în chioscul *Hildiz*. Increderea sultanului față de ei a fost așa de mare, că acum câți-va ani, când sora lor, care era intendanta principală a haremului sultănesc, deveni disgrățiată din pricina unui complot, ei își păstrară și mai departe importante funcții. Ei erau pretinii familiilor creștine din oraș, erau iubiți de întreaga societate pentru caracterul lor franc, cavaleresc. — Acum trei luni pașa *Riza* a fost atacat și bătut rău de patru oameni ai poliției secrete. A fost multă vreme bolnav; nici odată însă nu s'a interesat sultanul de starea lui, dar, când pașa *Fehim*, șeful poliției secrete a fost bolnav, în fiecare zi voia sultanul să știe, cum să mai află. Machinațiunile pașei *Fehim* are deci să se atribue fuga celor trei dignitari.

— **Sărbătorirea lui Cervantes și a lui Echegaray.** Două mari sărbări naționale vor avea loc în Spania și vor fi serbate cu toată doza de entuziasm de care e capabil un neam latin și atât de cavaleresc ca și Spaniolii. În 15 Martie va fi adică în *Madrid* sărbătoarea *Echegaray*, care va fi urmată în 9 Mai jubileul de 300 de ani dela prima apariție a lui *Don Quichotte*. Cel mai mare romancier mort și dramaturgul cel mai mare viu vor fi deci obiectul sărbătorilor.

Jubileul *Con Quichotte* e de mult pus în perspectivă. Ideea purcede din un articol de pe coloanele lui „*Imparcial*“, semnat de dibaciul cronicar *Mariano de Cavia*. Guvernul a îmbrățișat ideea cu drag și va fi deci în 9 Mai mare serbare națională. Academia de litere sub presidența regelui va țineă ședință, la care se va reîmprospăta amintirea vestitului autor, *Cervantes*. Ear în casa, în care s'a tipărit acum 300 de ani întâia-dată *Don Quichotte* se va aranja o expoziție din edițiile lui. Seria lor firește nu va fi completă, căci numai în Spania au apărut mai mult de 1000 de ediții; cu atât mai grea va fi procurarea edițiilor străine, cari formează legiuni, dar va fi impozantă. Edificiul e azi al *Carmeliților*.

Era să fie și un proces cu figuri din *Don Quichotte*. De oare-ce însă publicul mare nu pricepe diferitele figuri și numai ar rîde, comitetul aranjator a abstat dela ceva, ce ar putea profana indirect memoria marelui scriitor.

Aristocrația din *Castilia* încă se pregătește pentru mari sărbări. Prințesa *Villahermosa* cu concursul nobilimei din jur va reîmprospăta unul din cele mai frumoase capitule din *Don Quichotte*, primirea cavalerului de părechea princiară. Castelul din *Saragossa* adică, unde se petrece scena, e azi posesia prințesei.

Echegaray a împărțit cu poetul provençal *Mistral* premiul literar *Nobel*. Distincția a produs mult sânge rău și invidie între scriitorii spanioli, cari sbierară în gura mare, că s'a făcut nedreptate. Deci când era să se reprezinte cea mai nouă piesă teatrală, acei scriitori invidioși hotărîră, să trântiască piesa. Publicul a observat însă treaba și nu s'a reprezentat vr'o piesă în Spania între mai multe ovațiuni, ca și noua piesă a lui *Echegaray*. Pe cale ziaristică voră atunci critici obscuri să detragă piesei ori-ce merit. Publicul s'a înverșunat pentru o așa purtare față de protejatul lui sus și tare a pretins, că distincția lui *Echegaray* să se considere de sărbătoare națională. Voința opiniei publice a învins și 'n 19 Martie întreaga Spanie va sărbători pe *Echegaray*.

— **Miscarea țărănească din Rusia.** „*Neue Freie Presse*“ primește din Paris următoarele: Toate știrile concordă că mișcarea agraro-revoluționară din Rusia crește zilnic. *Tribune Russe* ce apare aici publică un document ce poate fi considerat ca bază a acestei mișcări. Este rezoluția asociației țărănești a partidului revoluționar socialist din Rusia, care circulă în Rusia de sud și găsește mulți partizani. *Tribune Russe* știe din izvor sigur că multe din adunările comunale țărănești au primit această rezoluție și au trimis-o autorităților. În rezoluția în chestiune se spune mai întâiu că țaranii ruși sufer de lipsă de pământ. Ei cer deci împărțirea moșiilor aparținătoare marilor proprietari, fiscului, familiei imperiale, bisericilor și mănăstirilor. Fiecare să primească numai atâta pământ cât îl poate lucra el însuși.

Rezoluția se declară hotărât în contra războiului cu Japonia spunând că el este absolut nefolositor pentru poporul rus. O mână de aventurieri lacomi cari au capitale angajate în *Mandcuria* au împins Rusia în acest războiu. Poporul rus trebuie să-și jertfească și să-și cheltuiască pentru ei sângele și milioanele sale. Prin războiu guvernul a intenționat să abată atenția poporului dela anarhia și suferințele interne.

În ce privește războiul — pe care guvernul îl plănuieste de zece ani, zice rezoluția — guvernul a cheltuit miliarde pentru flotă și armată; flota s'a dovedit incapabilă; soldaților le lipsește hrana și îmbrăcămintea, iar armatei tunurile. Războiul a costat peste 150.000 de vieți omenești; sunt sute de mii de văduve și orfanii; întreținerea lor cade în sarcina comunităților, zemstvirilor și orașelor ale căror mijloace sunt sleit. Fiecare zi de războiu costă trei milioane de ruble... Cerem imediata încetare a războiului și încheierea păcii...

— **Bilete de vapor spre America.** În 30 Martie pleacă din Fiume spre *New-York* vaporul „*Kárpáthia*“ și în 13 Aprilie „*Ultónia*“ vapoare accelerate. Societatea de navigație a aranjat vapoarele oceanice cu deosebită grija pentru întreținerea călătorilor. În prețul biletului de vapor se conține două zile de trai în Fiume și întreaga întreținere pe corabie. Secția pentru transportarea de persoane „*Adria*“ (*Budapest, Vigadó-tér 1.*) în senzul ordinului

ministerial poate da bilet de vapor din Fiume pentru ori-ce post european persoanelor, ce au pașaport, de aceea nu e de lipsă să se trimită avansuri în străinătate, din contră e lucru riscat, fiind-că biletele de vapor provenite de acolo, epistolele și tipăriturile în senzul decretului ministerial corespunzător, poliția tot deauna le confiscă.

— **Condamnații unei crime politice.** Se vestește din Saloniki, că populația macedoneană a hotărât să scrie o adresă regelui român pentru Bulgarul condamnat pentru omorirea profesorului Mihaileanu. Se știe, că în acest proces *Boris Sarafov* a fost condamnat, nefiind de față la proces la 20 de ani muncă silnică.

— **Sinucidere petru o păreche de cisme.** Din ce pricină neghioabe, mici, neînsemnate își pun unii oameni capăt vieții! S'a întâmplat treaba în Berlin. Otto Lehu fusese birjar; s'a bolnavit însă; a fost dat afară din slujbă de stăpânul său... și abia cu greu după săptămâni și-a găsit ocupație la un alt birjar... spăla adică trăsura. Soția lui însă în timpul acesta a pornit proces de despărțire contra lui... Zilele trecute era să meargă la judecătoria. N'avea cisme... A căutat în dreapta, în stânga să ia unele împrumut; nu a aflat însă. Și el în papuci n'a voit să meargă; mai bine s'a spânzurat.

— **Producțiunea de aur.** Se anunță din Bombay că producțiunea de aur din regiunea auriferă a districtului Mysore a fost pe luna Februarie de 19.629 unci adică cu 1370 unci mai puțin decât în Ianuarie.

Precum se știe o uncie are 33 de grame.

— **Emigrațiunea în America.** Se anunță din Hamburg că emigrațiunea e în creștere. Astfel în 1903 a fost 9129 de persoane care au emigrat prin Hamburg la America, în luna Februarie; în 1904, Februarie 8273, iar în Februarie a. c. 9176.

Numărul emigranților germani scade; al austriecilor și ungarilor crește.

De sigur printre acești pretinși Unguri sunt și destul Român, cari iau lumea în cap, în urma fericirii ungurești.

În Ianuarie și Februarie au emigrat 4811 austrieci, Ruși, 1887.

— **Câtă carne se consumă la Paris.** În halele de vânzare a Parisului se vinde anual cam 16 milioane kgr. de carne de vită, 19 milioane carne de vitel, 8 milioane carne de oie și 27 milioane carne de porc. În total s'au mâncat anul trecut 246.957.485 kgr. de carne, cam 570.000 kgr. pe zi. Afară de aceasta se mai taie pe fiecare an cam 20.000 de cai și măgari.

— **Soția mea a fost bolnavă doi ani și după-ce a purtat șase săptămâni crucea d-voastră** după electro-magnetică R. B. Nr. 86967 s'a însăntătosat pe deplin, reumatismul și astma ei a încetat, pentru care nu pot fi îndeajuns mulțumitor invențiunii d-voastre minunate. Repet miil de mulțumiri. Cu deplină stimă *Klinka János* (Angern).

Această scrisoare a primit-o inventatorul crucei vindecătoare electro-magnetică R. B. Nr. 86967, dl Müller Albert (Budapesta V., Strada Vadász 42/K).

CRONICA EXTERNĂ.

Industria Extremului-Orient.

Pericolul galben, din punctul de vedere industrial, este la ordinea zilei. De câți-va ani manufacturierii europeni și americani se alarmează la povestirile despre progresele industriale de uecrezut ale Chinei și mai cu seamă ale Japoniei. Ei au auzit, că uzinele indigene în Extremul-Orient se dezvoltă făcând salturi prodigioase, și că articolele lor fabricate vor inunda în curând lumea occidentală cu prețuri, cari mulțumită estințității brațelor de muncă, vor face ori-ce concurență imposibilă. Fabricarea țesăturilor de bumbac, acest isvor imens de activitate comercială în Anglia, în Franța și în Germania, se vede amenințată de o grabnică decădere; o criză cum nu s'a mai pomenit pare că se apropie...

Tofuși, un raport amănunțit al d-lui John Barret, ministrul american al Siamului, asigură încă pentru multă vreme pe producătorii occidentali.

Acest înalt funcționar, însărcinat de guvernul său să facă o anchetă asupra situației comerciale în China și în Japonia, a întrebunțat trei ani, în cursul cărora a vizitat principalele centre manufacturiere ale celor două țări, și îndeosebi stabilimentele amenajate cu unelte moderne.

În raportul său, asupra căruia a făcut oarece destăinuirii ziarului Manchester Guardian, dl Barret recunoaște că a fost surprins de dezvoltarea industriei bumbacului în China și în Japonia, și adaugă că puterea de producere a Chinei este cu mult superioară celei a Japoniei. În ce privește însă posibilitatea unei concurențe a industriei europene, întemeiată pe estințitatea brațelor de muncă în Extremul-Orient, ministrul american spune:

„Urcarea prețurilor mucei în Japonia a început să fie vrednică de luare aminte. În ultimele două-spre-zece luni, și salariile au toate șansele de a se urca încă cu 50 și chiar 100 la sută în cursul celor doi ani viitori. Această stare de lucruri se datorește mai cu seamă răsboiului, dezvoltării armatei și a marinei, cererilor generale de brațe pentru tot felul de munci noi născute etc.“

În Japonia opt companii industriale de bumbac lucrează cu un capital de 11¹/₂ mil. lei și 10.000 lucrători. Producerea e mijlocie. Mașinile sunt bune, dar lucrează încet căci atelierele sunt pline mai cu seamă de femei și copii.

Se lucrează 22 ore pe zi în două echipe de lucrători, ceea-ce dă o muncă de cam 11 ore pentru fie-care lucrător, cu mic cu mare.

În China, la Shanghai, o companie indigenă în fruntea căreia se află un mandarin, a înființat o fabrică de tors cu 40.000 mașini și 2.000 femei și copii, cari lucrează împreună. Tot bumbacul întrebunțat este vindut indigenilor, cari îl țese cu războaie primitive. Dacă vre-odată aceste țesături vor fi în atât de mare cantitate într-o zi, încât să se poată exporta, ele nu vor concura pe cele europene, ci, cel mult, pe acele din India și Bombay.

În schimbul mașinilor, uneltelor și obiectelor fabricate ce va primi din afară, China va procura Europei prisosul produselor sale miniere, abia exploatare azi, cu toată deschiderea atâtor mine din ultimii cinci spre-zece ani. În această privință se poate aminti reflexiunea unui inginer englez, sir William Thompson, stabilit de trei-zece, de ani în imperiul Ceresc: „China, zicea el, sub un strat de pământ vegetal, nu este la un loc decât un imens bloc de cărbune“.

Biolografie.

A apărut:

„*Feriți vă de otrava sufletească a învățăturilor rele*“. Discurs rostit la adunarea poporală a parochienilor din Brașov-Scheiu dela biserica sf. Nicolae în 11 Febr. n. a. c. de Virgil Onișiu, director.

— Nr. 5. din „Luceafărul“ cu următorul sumar: V. Cioflec: La pictorul Luchian. — M. P.: Mi-e drag (poesie). — A. Ciura: Dăscălița. — A. Seca: În visurile mele (poesie). — I. Agirbicean: Costea pădurarul. — V. Bude: La un mormânt (poesie). — O. Goga: Invins (poesie). — S. Tamba: Brașoave. — A. O. Maior: Cântec. — Pe drum (poesii). — *Adaos* și ilustrațiunile după tablourile pictorului Ștefan Luchian.

— A eșit de sub tipar „Monografia comunei Măderat“ de P. Vancu, inv. format oct. 1—128 pag. cu ilustrațiuni. Prețul: 1 cor.

— Prețul cărții „Vieritul, pantru ca cartea să-și ajungă scopul putând să și-o procure ori și cine, s'a redus la cor, 1.60.

POȘTA REDACȚIEI.

Dlul V. M. în C. Nu spuți nimica nou.

ECONOMIE.

Arad, 18 Martie.

Piața din Aradul-nou.

Prețurile nu s'a schimbat în timpul din urmă. S'au vindut:

800—900 măzi metrică grâu cor.	9.30—9.45
280—320 „ „ cucuruz „	7.70—7.80
Semnare nominală: secară;	7.50—7.60
„ „ orz;	7.30—7.40
„ „ ovăs;	6.90—7.00
„ „ măzărliche	12.30—12.50

Piața din Arad.

Prețurile bucatelor scad zi de zi; grâul a scăzut cu 45 fileri; prețul cucuruzului se ține încă. S'au vândut:

980—1050 măzi métrice grâu cor.	9.10—9.25
350—400 „ „ cucuruz „	7.80—7.90
Semnare nominală: secară;	7.60—7.70
„ „ orz;	7.50—7.60
„ „ ovăs;	6.90—7.10

MUSTANGERUL NEGRU

— ROMAN SENAȘIONAL. —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Bătrânul traper însuși, care se credea de sigur în contra seducțiunilor femeii nu putu opri de a le privi lung și a le admira. Vinea tânărului său amic trecând dela una la alta în curs de mai multe minute, se fixase în asupra creolei, și par'că nu-și mai putea ochii dela acea frumoasă față.

Era la cei doi tovarăși, ca o închinătoare fără de voiă și poate chiar inconștientă cu respectul cuvenit frumuseții.

Din partea tânărului această purtare era atât mai puțin surprinzătoare, cu cât de multe săptămâni nu mai văzuse altă față frumoasă, afară de câteva Indiene Piele-Roșii.

Colonelul Magoffin înțelese foarte bine și indirect al vânătorului. Aceste cuvinte serioase deșteptaseră în spiritul său un răsunet adurmit și reîmprospătaseră vechia neliniște noștea primejdiile, la care era expus el personal precum și fetele, dacă se aflau cete de mult prin aceste locuri.

Când sosise aci, în anul premergător, și de o grupă de exploratori și de oameni sărcinați ca să-i apere, nu întâlniseră nici un Indian și nu găsiseră nici o urmă de existență acestora în tot ținutul.

Dar' de astă-dată nu mai era așa. Cu sine trăsuri, turme, ființe dragi. De a cuvântarea traperului îl neliniștea cumplit.

Dar' de frică să nu sperie persoanele jurul său, dînsul se prefăcu că nu înțelege și ascuns al acelor cuvinte descurajătoare răspunde cu simplitate.

— Cred, domnule, că pericolul nu este de mare după-cum te temi, și de altcum să bărbați capabili de a ne apăra pe noi în precum și pe persoanele pe care ne însoțesc suntem numărători, dar' negrii mei încă s'a vățat să mănuească armele de foc, ca și copul și sapa. Nu-i nici unul, care să nu stare de a trage cu pușca. I-am ales în acesta și-ar trebui o ceată importantă de Roșii pentru a ne învinge sau a ne speria.

Ca un zimbet de dispreț trecu repede față bătrânului vânător. Acela al amicului din contră părea a zice:

— În cazul unui atac din partea Indian sau a orî cărui alt dușman, noi coloni vor conta cel puțin pe un soldat mai mult decât apărătorii lor.

— De altcum, pare că Piele-Roșii a gropat secură de războiu, continuă colonelul un ton jumătate întrebător. Cel puțin așa s'a spus pe Rîul-Roșu, și de aceea m'am să vin aci. Sper, că nimic nou nu va face să credeți contrarul?

— Nimic. Nu, nu cunosc nimic, ră Carrol. Numai, această biată pace este ușoară de rupt ca un fir de ață. Indianii cu cea mai mare ușurință din lume promite ce au făcut îndată-ce au interes de a p astfel. Cu atât mai mult, când n'au încheiat un contract și când speranța unei prăzi îi împinge a începe earăși războiul.

— Aveți dar' cunoștință despre poziția Indianilor Piele-Roșii în vecinătate? întrebă goffin.

— Nu chiar în vecinătate; dar' la cinci kilometri, cel mult treizeci și doi, pe un drum inferior al torrentului acestuia, se află o grupă de Indiani, tăbăriți undeva prin E o ceată de Seminoli, care s'a despărțit de bul lor și care străbate țeara, făcând cât mult rău posibil, sub ordinile unui tânăr mit Coadă de Tigru, și mai răutăcios decât malul cu acest nume. Sunt cel puțin cinci-zece, fără a socoti femeile și tinerii. Femei și acești tineri se văd rar. Dar' război cum se numesc ei, hoinăresc mereu în direcțiunile și se întâlnesc adese-ori chiar în mentele, când te aștepți mai puțin la asta. Ce nu vă dorese, domnule; mai bine să vă văd plecând numai decât cu carele, și armele d-stră... (V)

Redactor responsabil: Sever Boen.

Editor-proprietar: George Nichiu.

Feller' Elsa-Fluid

e cel mai eficace și sigur medicament la foarte multe boale spre pildă : dureri de spinare junghiuri, vătămări musculare, scrinteli, colice cece, recrale, influență ș. m. d.; are bună influență contra lipsei poștei de beșică ș. m. d. Epistole de multămită mai multe decât 65.000. Se trimite franco flacoane mici orî 6 flacoane (sticle) duble pentru 5 coroane. Eugen V. Feller, Stubica Templom uteza (Zágráb m.). — Sunt foarte recomandabile, ca purgative de stomac *pilulele — Elsa*. Un pachet : 6 cutii franco 4 coroane.

INSERTIUNI și RECLAME.

Convocare.

Conform ord. On. Tribunal reg. din Biserica-albă Nr. 28/905, domnii membrii Unirei de consum, sunt de nou convocați la adunarea generală extraordinară se va ținea Duminecă în 26 Martie st. la 2 oare d. a. în localitatea Unirei.

Obiectele:

1. Disolvarea Unirei și alegerea liquidatorilor.
2. Hotărârea locului pentru păstrarea arhivelor.

Adunarea generală va fi capace a aduce hotărâri valide fără privire la Nrul membrilor fiind prezenți.

Măria-Schnée, la 15 Martie 1905.

567

Presidiul.

O farmacie

568

Un centru românesc cu o circulație mare de vânzare. Informațiuni mai detaliate se pot afla la administrația „Tribunei“.

ANUNȚ.

Recomandăm cu căldură atelierul de tâmplărie, sculptorie și strugărie al firmei:

Ion Cotîrlă și fiul

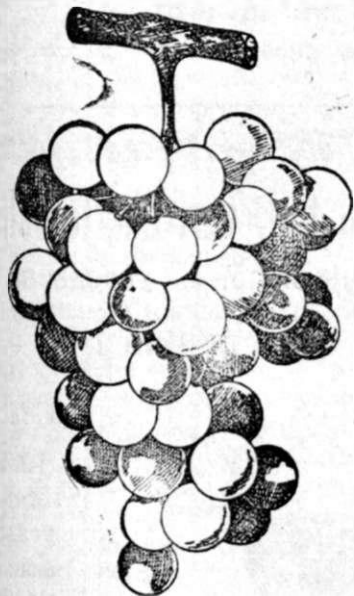
563

în Oravița, în care se confecționează mese, strane, jeturi, chivoturi, răpizi și felul de utenzilii bisericesti cu prețuri moderate și pe lângă garanță desăvârșită.

Plantațiune de vie

420

cu ocaziunea Mileniului maghiar Nagyösz.

Prețurile cele mai cuceritoare.

Struguri frumoși, dăinuitori

va avea cel ce va cere gratuit catalogul cu prețuri al culturai de vițe de vie celei mai mari maghiare, care a fost întemeiată cu ajutor de stat și stă sub supravegherea statului.

IOSIF HEGEDÜS

Cronometrar, Ciasornicar și Giuvergiu Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria a fabricanților Glashutten din Elveția. Exclusiv singur. Ciasornice cu precisiune. 550

Igaz Sándor

388

ciasornicar și giuvergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpăra p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Să păgubește pesine însuși, cel ce nu-și restabilește via cu viță

dela prima cultură de viță în Tîrnava

Proprietar: Caspari Frigyes Mediaș, (com. Târnavoi.)

Vița a fost udată zilnic în decursul seceței din vara trecută, cu 2 milioane litre de apă, prin ce mlădițele s'au dezvoltat în mod ideal. — Catalog ilustrat gratuit. 445

Publicațiune.

În 26 Martie 1905 st. n. la 11 oare se va esarenda localul de boltă din edificiul școlii gr. or. din Avrig (cottul Szeben) pe cale de licitațiune publică. — Acest local se află în centrul comunei.

Condițiunile de licitare se află și se pot vedea până în ziua licitărei la președintele comitetului parochial gr. or. din Avrig (Szeben megye).

Avrig, în 11 Martie 1905 st. n.

I. Nicolae

președintele comitetului parochial

559

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1904		1905	
28 Februarie		19 Februarie	26 Februarie
ACTIV			
100698157	{ 70805157 Reserva metalică Aur. 46008670 29893000 „ trate Aur. 19492500	66733488	65501170
3266278	Argint și diverse monete	3676701	3718580
48301109	Portofoliu Român și Străin	34830688	38656499
10119062	{ *) Impr. contra ef. publice 6344700 „ „ „ „ în cont curent 5917980	11788038	12262680
11999980	Fonduri publice	11999940	11999940
13839240	Efectele fondului de rezervă	14731258	14731258
1732546	„ „ „ amortisarea imob. și material	1704546	1704546
5567592	Imobili	5638889	5638889
568239	Mobilier și Mașini de Imprimerie	569109	569217
312367	Cheltueli de Administrațiune	305933	308724
80582670	Depozite libere	83451790	82850860
—	Compturi curinți	23897311	20706541
17576140	Compturi de valori	16186985	17398565
294563380		275514676	276047469
PASIV			
12000000	Capital	12000000	12000000
18209715	Fondul de rezervă	19546217	19546217
2740900	Fondul amortisării imobilelor și material	2923784	2923784
174872760	Bilete de Bancă în circulațiune	157296720	158388340
335170	Dobânzi și beneficii diverse	296165	338268
80582670	Depozite de retras	83451790	82850860
5822165	Compturi curinți	—	—
294563380		275514676	276047469

Scomptul 5%
*) Dobânda 6%

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta
(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.
Telefon 386. Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferării pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang Mașine (sparher) pentru bucătări de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru gheață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, penținuri și briciuri.

Deposit exclusiv „AHOI“

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: **VENUS** pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recușite de argint, seduli de amănetaie cumpăra pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvargiu

A R A D, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Cele mai cu sic uniforme și articole pentru uniforme în prețurile cele mai moderate pregătește:

Braun János și Soțul

353 croitorul regimentului de cavalerie Nr. 12.

Strada Szalacz și Kölesey 6.

Dr. Heppes Béla

și-a deschis
cancelaria advocațională
în Arad, strada Atzél-Péter nr.

P o f t i ț i

a privi magazinul meu, în care au deja toate noutățile saisonului de primă și vară.

Atelierul de croitorie bărbătească al

Henric Schaffer

ARAD, Piața Andrassy. (Casa Bisericii)
Nr. telef. 208.

Am onoarea a atrege atențiunea onoratului public asupra
cafenelei „FUME“
pe piața Libertății (casa Domány)
care să bucură de bună reputație și unde să pot căpăta în toata vremea mâncări calde, beuturi reci, cele mai fine vinuri în sticle, bere, șampanie și beuturi spirituoase.
Buffet rece. Deschis până dimineața.
Musica țigănească.
Se roagă profesie, cu stimă
Weinberger S. condirector.
Se caută subabonenti pentru ziarele din Ico și Pesta.
Abonament de cafea pentru dejun și oină se fac cu prețurile cele mai estine.

Numai pe scurt timp!

Noutăți de senzație!

Am onoare a înștiința pe onoratul public, că pe bulevardul Principele Josif (József főherceg ut) Nr. 11

Am aranjat un atelier electrical de fotografie pe hârtie

în care în decurs de 5 minute fac o fotografie admirabilă pe hârtie, pe care onor. public o poate lua imediat, cu prețuri fabuloase de estine:

- 1 fotografie vizit până la trei persoane 25 cr. (50 fil.)
- 1 grupă cabinet 50 cr. (1 cor)
- 3 cărți postale cu fotografia 1 cor.

Solicitând visitarea onor. public

Rămân cu deosebită stimă

Kohn Lajos
fotograf.

473

BANI

pe proprietăți de pământ, case până la 60—100% a valorii nominale cu amortizație de 5—62 ani.

Conform sumei împrumutate pe lângă 4, 4 1/2, 5%

Credit personal pe seama oficerilor, pensionarilor și funcționarilor.

Convertirea de datorii cu procente mari.

Imprumut anticipativ nu este.

Szathmáry Dezső

440

institut de împrumuturi de bani.

ARAD, Strada Deák Ferenc Nr. 33.

(edificiul camerei advocaționale).

Agenti se acceptază.

Foarte importanți pentru toți, cari poartă ochelari

Deiaphragma și ochelarii noi — perpha ai lui **RODENSTOCK** fără reflex din fabrica de articole optice a lui G. Rodenstock din München.

Fără rame!

Sticla de cristal, omogenă foarte străvezie.

Cei mai buni și perfecți pentru vederea curată și pătrunzătoare, pentru cruțarea și menținerea forței vizuale.

Singurul reprezentant în Arad și jur

Samuil Dick

orologier și fabricant articole optice, Col. Străzii Ioan Weitzer.

